

Advies over bijstellingen aan het M-decreet

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs op 3 januari 2018

Uitgebracht door de Algemene Raad op 25 januari 2018 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: de commissie Leerlingenbegeleiding op 16 januari 2018, de commissies Buitengewoon onderwijs op 18 januari 2018 en de werkgroep ondersteuningsmodel op 19 januari 2018

Dossierbeheerder: Roos Herpelinck

1 Situering

Op 3 januari 2018 ontving de Vlor een adviesvraag over aanpassingen aan resp. het decreet basisonderwijs en de codex secundair onderwijs. De aanpassingen strekken ertoe om noodzakelijke aanpassingen te doen die voortvloeien uit de invoering van het ondersteuningsmodel.

De Vlor beperkt zich in dit advies tot de aanpassingen die in het voorontwerp van decreet worden voorgesteld. De raad maakt geen opmerkingen bij bepalingen die louter technisch zijn of die een eerdere beslissing vertalen (zoals de omvorming van GON naar ondersteuningsmodel) naar andere regelgeving. Hij formuleerde zijn principiële bedenkingen daarover in een eerder advies.¹

2 Globale bedenkingen

2.1 Verslaggeving clb overzichtelijk houden

De Vlor stelt vast dat het decreet op diverse plaatsen spreekt van een aanpassing van de verslaggeving door het clb. In deze gevallen gaat het niet om nieuwe verslagen. De raad vraagt om dit te benoemen als een **addendum** voorzien van een datum bij een bestaand verslag. Het is onhaalbaar om verslagen of gemotiveerde verslagen op onderdelen te wijzigen, deze te bezorgen aan ouders en aan (nieuwe) scholen waar de leerling les volgt en het overzicht te behouden over welke versie op welk moment geldig is. Het is evenmin haalbaar om op al deze momenten een nieuw verslag of gemotiveerd verslag op te stellen.

De Vlor signaleert dat er onduidelijkheid kan ontstaan over de vraag of een clb een bepaald verslag heeft opgesteld, bijgestuurd (via een addendum) of opgeheven. Er kan discussie zijn over welke versie de meest recente is. Deze zorg moet ook samengelezen worden met art. 12 waarin voorzien wordt dat een verslag over meerdere scholen (en bij ouders) is verspreid. Als een clb een verslag opheft, moet er één bron zijn die het al dan niet opheffen van het verslag waarborgt. Dit in het belang van leerlingen en hun ouders die recht hebben op een accuraat en geldig verslag zeker wanneer dit doorgegeven wordt tussen scholen.

De Vlor pleit daarom voor een **centraal platform voor clb-verslaggeving**. De vormgeving, de afstemming met LARS, het beheer, de juridische context en de toegangsrechten moeten verder worden uitgewerkt. Gedifferentieerde toegangsrechten zullen noodzakelijk zijn voor clb-medewerkers van verschillende centra, gemachtigde personeelsleden van de school (scholen) waar een leerling schoolloopt of zich inschrijft en de personeelsleden betrokken bij een ondersteuningsnetwerk. Binnen dit kader zal ook een juridische bescherming nodig zijn voor leerlingen en ouders. Het is duidelijk dat ouders de originele versies van verslagen en gemotiveerde verslagen in hun bezit hebben totdat deze leerlingen ingeschreven zijn in een school. Bij die gelegenheid moeten de ouders het verslag of gemotiveerd verslag overhandigen aan de school.

---

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de nota over het ondersteuningsmodel](#), 23 februari 2017.

2.2 Een oplossing ten gronde voor leerlingen met gedrags- en emotionele stoornissen

De Vlor stelt vast dat er heel wat vragen leven over de ondersteuning van leerlingen met gedrags- en emotionele stoornissen. Zo is er een spanning tussen snelle interventie ingeval van een crisis bij de leerling (al dan niet in zijn interactie met de school) en de diagnostiek die moet worden doorlopen. De voorwaarden inzake verslaggeving bemoeilijken soms een snelle interventie door het ondersteuningsteam. Deze oplossing ten gronde kan niet worden geregeld in de context van dit decreet, maar de Vlor pleit er wel voor dat dit probleem ten gronde kan worden uitgediscussieerd gelet op de bezorgdheid die leeft rond deze problematiek.

2.3 Een oplossing ten gronde voor een Vlaanderenbreed aanbod aan expertise

De Vlor is verheugd over de mogelijkheid om een genadejaar in te voeren voor scholen buitengewoon onderwijs die onder de rationalisatienorm dreigen te vallen. De raad stelt echter vast dat dit geen structurele oplossing biedt op de langere termijn. Het is wenselijk om hierover verdere actie te ondernemen en om de rol van het buitengewoon onderwijs in de toekomst uit te klaren.

3 Artikelsgewijze opmerkingen

Art. 4

Het artikel 11 van het decreet basisonderwijs wordt opgeheven. Dit is een logische consequentie van de invoering van de ondersteuningsnetwerken. De Vlor vraagt om bijkomend te verduidelijken dat instellingen of scholen die niet worden gefinancierd of gesubsidieerd ook geen deel kunnen uitmaken van een ondersteuningsnetwerk. Deze bepaling moet worden toegevoegd aan de decretale definitie over een ondersteuningsnetwerk.

Art. 5 en art. 29

De klassenraad van de school voor buitengewoon onderwijs en het CLB evalueren of een leerling na twee jaar in het type basisaanbod van het buitengewoon basisonderwijs en op het einde van de opleidingsfase in het buitengewoon secundair onderwijs een gemeenschappelijk curriculum in het gewoon onderwijs aankan. Indien dit kan, schrijft de leerling zich volgens de geldende procedures in in het gewoon onderwijs. Indien de leerling een individueel aangepast curriculum nodig heeft, kan dit in hetzij het gewoon hetzij in het buitengewoon onderwijs. Ook in dit geval geldt de vigerende regelgeving. Het is noodzakelijk dat ouders, de leerling en het CLB in dit proces betrokken worden. Ouders moeten over de verschillende mogelijkheden actief geïnformeerd worden.

De Vlor stelt vast dat de betrokkenheid van de klassenraad van de school voor gewoon onderwijs waar de leerling zich naderhand inschrijft, onderbelicht wordt. De school voor gewoon onderwijs moet actief betrokken worden in het overleg. Indien een leerling een IAC wil volgen in een gewone school zal de klassenraad van deze gewone school bij een vraag tot inschrijving in de eigen schoolcontext de vraag naar de proportionaliteit van de gevraagde aanpassingen beantwoorden.

Het blijft belangrijk dat duidelijk is welke instantie de eindbeslissing neemt over het (gemotiveerd) verslag voor deze leerlingen. Volgens de huidige decretale bepalingen is het clb de eindverantwoordelijke voor het opmaken van het gemotiveerd verslag.

De leerling zelf moet betrokken worden bij dit besluitvormingsproces. In het basisonderwijs is het wenselijk de leerling te betrekken; in het secundair onderwijs is een actieve rol van de leerling noodzakelijk. Deze participatie is trouwens ook inherent aan het handelingsgericht werken.

De Vlor is ook van oordeel dat dit artikel onvoldoende waarborgen bevat dat voor de keuzevrijheid tussen gewoon en buitengewoon onderwijs voor ouders van leerlingen met een verslag conform art. 15 van het decreet basisonderwijs en art. 110/11 van de codex secundair onderwijs.

Art. 7 en art. 35

Het decreet preciseert de rol van het clb bij opstellen, aanpassen en het opheffen van verslagen. Dit komt tegemoet aan een reële behoefte op het veld. Maar een clb is niet altijd in kennis gesteld van de wens van een leerling of zijn ouders om van school te veranderen. In dit geval kan het clb deze opdracht niet waarmaken.

Art. 9 en art. 46

Verbreding diagnostiek

2° De Vlor volgt in de nieuwe invulling die de overheid geeft aan de diagnostiek die noodzakelijk is om ondersteuning te kunnen bieden aan een leerling. Deze nieuwe invulling mag echter niet verhinderen dat er een omschrijving wordt gegeven van de ondersteuningsnood van de leerling (welke ondersteuning heeft die leerling nodig om in een bepaalde context te kunnen functioneren). Een tweede noodzakelijk element van die diagnostiek is de vraag naar de aard van de bijkomende deskundigheid (bovenop die van het schoolteam van de gewone school) die moet worden ingezet voor de noden van die leerling.

De Vlor vraagt om de verbreding van de type-gebonden diagnostiek ook consequent door te trekken naar andere bepalingen in dit decreet over aanpassingen aan verslagen bij verandering van een type BuO.

Ondersteuning meteen kunnen opstarten

3° Een leerling moet krachtens 3° van de art. 9 en 46 negen maanden voltijds buitengewoon onderwijs gevolgd hebben om voor ondersteuning in aanmerking te komen. Als het gaat om leerlingen waarvan meteen duidelijk is dat ze het gemeenschappelijk curriculum kunnen volgen, is het niet wenselijk dat ze eerst die negen maanden in het buitengewoon onderwijs les volgen. De Vlor pleit ervoor om voor die leerlingen meteen ondersteuning te voorzien in de gewone school. Ze kunnen dan meteen een onderwijstraject aanvatten dat het best aansluit bij hun onderwijs- en opvoedingsnoden en optimale kansen geeft op een kwalificatie of doorstroom binnen onderwijs.

Wenselijkheid van de afronding van het diagnostisch proces

De Vlor pleit ervoor dat het afronden van een handelingsgericht diagnostisch proces een voorwaarde is om in aanmerking te komen voor ondersteuning. Het is immers noodzakelijk om vooraf de onderwijs- en opvoedingsnoden van de jongere in te schatten en zicht te hebben op welke maatregelen al zijn ondernomen ter ondersteuning van de leerling.

De Vlor is vragende partij om een oplossing te creëren voor die (uitzonderlijke) situaties waarbij een externe diagnostiek noodzakelijk is om een verslag (dat toegang geeft tot BuO of een IAC in het gewoon onderwijs) te kunnen opmaken, maar waarbij het om dwingende redenen (wachtlijsten, financiële problematiek, verwerkingsproces van ouders...) niet mogelijk is om een externe diagnose aangeleverd te krijgen. We denken hierbij vooral aan situaties waar gedrags- en emotionele problematieken op de voorgrond treden. Het gaat daarbij om die gevallen waarbij de toegang tot BuO of IAC voor het kind noodzakelijk is.

Art. 10

De Vlor waardeert dat de overheid kansen creëert voor beter gestructureerde en meer geleidelijke overgangen tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs. De huidige praktijk voor overgangen naar gewoon onderwijs is veel te abrupt. Scholen zijn op dit vlak al expertise aan het opbouwen. Het is goed dat het nieuwe decreet deze goede praktijken verder ontwikkelingskansen geeft.

Binnen de verdere uitrol, is het noodzakelijk om deze beleidsmaatregel verder te concretiseren en om faciliterende maatregelen te nemen voor zowel leerlingen als leerkrachten. Zo zullen de financiële en de personele randvoorwaarden in zowel het gewoon als het buitengewoon onderwijs moeten worden uitgeklaard. Het decreet voorziet daarvoor overleg met betrokkenen. Dit moet zeker ook betrekking hebben op leerlingen en ouders.

Art. 15 en art. 42

Deze artikelen regelen de toewijzing van werkingsmiddelen, volgens een nieuwe formule. De Vlor waardeert dat de overheid hier extra middelen toekent aan scholen voor buitengewoon onderwijs in het kader van hun ondersteuningsopdracht.

Vooraleer een definitieve regeling vast te leggen, vraagt de raad om na te gaan of de voorgestelde generieke regeling overeenkomt met de objectieve verschillen die tussen de verschillende types bestaan, met een bijzondere aandacht voor de types 2, 4, 6 en 7, bv. de complexiteit van de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen, de nood aan professionalisering en de extra middelen die dit vraagt.

Art. 17 en art. 30-31

De Vlor verwijst hier naar het punt 2.3.

Art. 26

De Vlor stelt voor dat zowel scholen uit het gewoon onderwijs als scholen uit het buitengewoon onderwijs in overtal kunnen gaan om leerlingen in te schrijven die terugkeren nadat ze een tijdje school hebben gelopen in een andere setting.

Art. 36

De Vlor vraagt dat de mogelijkheid die hier gecreëerd wordt voor het secundair onderwijs, ook geldt voor het basisonderwijs, hetzij in het decreet, hetzij in een besluit van de Vlaamse Regering.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Harry Martens
voorzitter